

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

*Факультет № 6
Кафедра соціології та психології*

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

з навчальної дисципліни «**Методика викладання у вищій школі**»
обов'язкових компонент
освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти

053 Психологія (практична психологія)

Харків 2019

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 28.08.2019 №7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 28.08.2019 №7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 28.08.2019 №7

Розглянуто на засіданні кафедри соціології та психології
(протокол від 28.08.2019 №7)

Розробники: професор кафедри соціології та психології, доктор
педагогічних наук, професор Тюріна В.О.

Рецензенти:

Данченко І.О. – доктор педагогічних наук, доцент кафедри ЮНЕСКО
«Філософія людського спілкування та соціально-гуманітарних дисциплін»
Харківського національного технічного університету сільського господарства
ім. Петра Василенка, кандидат педагогічних наук, доцент;

Федоренко О.І. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри
психології і педагогіки факультету №3 Харківського національного
університету внутрішніх справ, доктор педагогічних наук, професор.

1. Загальні методичні вказівки

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методологічне підґрунтя сучасної психологічної науки та методичні принципи, методи та прийоми викладання різних дисциплін, зокрема психологічних.

Загальний обсяг дисципліни – 90 годин. Аудиторних – 30 годин. Самостійна робота – 60 години. Кредитів – 3,0.

Метою вивчення дисципліни «Методика викладання у вищій школі» є оволодіння студентами різноманітними методами і прийомами навчання та викладання, використання наочності, засобів навчання, проблемних і пізнавальних задач, систем вправ, комп'ютерних засобів навчання, методів активного навчання, ігрових методів навчання тощо. Вивчення методики викладання у вищій школі, зокрема психології, передбачає оволодіння уміннями планувати заняття, діяльності викладача та діяльності студентів на заняттях та у позааудиторній діяльності, уміннями організовувати навчальний матеріал, здійснювати розподіл навчального матеріалу, уміння планувати управління навчально-пізнавальною діяльністю студентів, уміння раціонально організовувати навчально-пізнавальну діяльність студентів на лекційних, семінарських та практичних заняттях; формування уміння викладати навчальний матеріал з врахуванням психологічних закономірностей сприймання, засвоєння, збереження у пам'яті одержаної навчальної інформації та ефективного вилучення її з пам'яті.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Методика викладання у вищій школі» є оволодіння системою знань про психологічні особливості різних форм та методів навчання (навчання як викладання; навчання як стимулювання пізнавальних потреб та інтересів, навчання як організація пізнавальної діяльності, як формування пізнавальної активності та самостійності; навчання як організація проблемного, програмованого, розвивального та інших видів і типів навчання); про залежність якості засвоєння навчального матеріалу від вибору форм, методів та засобів навчання; про підготовку викладача до проведення лекційних, семінарських, практичних, лабораторних занять, про структуру навчального матеріалу тощо.

Аудиторні робота проводиться у формі лекційних та практичних занять, на яких активно використовуються інтерактивні методи навчання та обговорення зі студентами розглянутих тем.

При проведенні практичних занять учасники готують і презентують невеликі повідомлення з найбільш важливих теоретичних аспектів поточної теми, відповідають на запитання викладача й інших студентів.

Поточний контроль успішності здійснюється шляхом оцінки результатів виконання студентами письмових робіт – контрольних зрізів.

Критерії оцінювання під час вивчення навчальної дисципліни

Загальна кількість балів (оцінка), отримана студентом за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з

оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт 10.

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90 – 100	Відмінно (“зараховано”)	A	„Відмінно” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
82 – 89	Добре (“зараховано”)	B	„Дуже добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками.
75 – 81		C	„Добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією–двома значними помилками.
68 – 74	Задовільно (“зараховано”)	D	„Задовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний неповністю , але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять помилки , робота з трьома значними помилками.
60 – 67		E	„Достатньо” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
35 – 59	Незадовільно („не зараховано”)	FX	„Умовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
1 – 34		F	„Безумовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Література, сторінки	Вид контролю
	Всього	з них:						
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота		
Семестр № 1								
Тема № 1 Предмет, цілі і завдання дисципліни «Методика викладання у вищій школі».	14	2		2		10	5,9,11, 15,16,17,	Екзамен
Тема № 2 Реалізація принципів методів і прийомів навчання у процесі викладання психології у вищій школі.	16	2		4		10	5,9,11, 15,16,17 ,	
Тема № 3 Раціональна організація навчально-пізнавальної діяльності студентів.	18	2		4		12	5,9,11, 15,16,17,	
Тема № 4 Методика підготовки та проведення занять з психології у ВНЗ.	22	2		6		14	5,9,11, 15,16,17,	
Тема 5. Використання методів проблемного та активного навчання в процесі викладання у ВНЗ.	20	2		4		14	5,9,11, 15,16,17,	
Всього за семестр	90	10		20		60		

Практичне заняття 1.

Тема: Предмет, цілі і завдання дисципліни «Методика викладання у вищій школі».

Час проведення 2 год.

Навчальна мета заняття: визначити предмет, цілі і завдання дисципліни «Методика викладання у вищій школі». Розглянути історію розвитку психологічної та педагогічної думки.

Навчальні питання:

1. Предмет, цілі і завдання методики викладання у вищій школі.
2. Сучасна педагогічна освіта.
3. Історія розвитку та становлення педагогічної думки.

Практичне завдання: визначити й обґрунтувати основні напрями розвитку сучасної педагогічної психології та сучасної теорії навчання; підібрати приклади для пояснення взаємозв'язку педагогічної психології, пізнавальних процесів і методів і принципів

навчання.

Література

1. Бадмаєв Б.Ц. Методика преподавания психологии. Б.Ц.Бадмаев - М.-2000.
2. Гальперин П.Я. Психология мышления и учение о поэтапном формировании умственных действий // Исследования мышления в советской психологии / Отв.ред. Е.В.Шорохова.— М.: Наука, 1966.
3. Реан А., Бордовская Н., Розум С. Психология и педагогика. / А.Реан, Н.Бордовская, С.Розум – С-Пб: Питер, 2006.- 432с.

Хід проведення заняття:

I. Вступ до заняття: визначається актуальністю взаємозалежності особливостей організації навчально-пізнавальної діяльності студентів та її ефективністю

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Питання:

1. Предмет, цілі і завдання методики викладання психології у ВНЗ.
 - На прикладі навчальної роботи кафедри соціології та психології продемонструвати цілі і завдання методологічної роботи викладачів
2. Сучасна психологічна освіта.
 - Коротко охарактеризувати особливості психологічної освіти, її взаємозв'язок з іншими науками. Навести приклади.
3. Історія розвитку та становлення педагогічної думки.
 - Надати коротку характеристику етапів становлення і розвитку педагогіки як науки, надати приклади взаємозв'язку психології і педагогіки.

Практичне завдання: визначити й обґрунтувати основні напрями розвитку сучасної педагогічної психології та сучасної теорії навчання; підібрати приклади для пояснення взаємозв'язку педагогічної психології, пізнавальних процесів і методів і принципів навчання.

- На основі конкретних прикладів розкрити взаємозв'язок психологічних закономірностей, за якими протікають пізнавальні процеси, і ефективності навчання.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Узагальнення виконаної роботи, аналіз труднощів у його виконанні, рекомендації щодо виконання самостійної роботи.

Практичне заняття 2

Тема: Реалізація принципів, методів і прийомів навчання у процесі викладання психології у вищій школі

Час проведення 4 год.

Навчальна мета заняття: сформувати вміння обирати методи і прийоми навчання в залежності від форми організації навчальної роботи при організації навчання психології, сформувати вміння здійснювати підготовку до проведення занять з психології з урахуванням реалізації принципів навчання; сформувати поняття про організацію самостійної роботи студентів керування нею.

Навчальні питання:

1. Процес навчання психології.
2. Форми організації навчальної роботи при навчанні психології.
3. Підготовка до організації процесу засвоєння знань..
4. Керування самостійною роботою студентів.

Практичні завдання:

1. Попереднє ознайомлення з літературою та визначення основних форм організації навчальної роботи під час викладання психології.
2. Збирання і відбір інформації для підготовки керуванням самостійною роботою студентів.

Література:

1. Волкова Н.П. Педагогіка: посібник. / Н.П.Волкова - К.:АКАДЕМІЯ, 2003. -576с
2. Граф В., Ильясов Н.Н., Ляудис В.Я. Основы организации учебной деятельности и самостоятельной работы студентов/ В.Граф, Н.Н.Ильясов, В.Я.Ляудис. - М.: Изд-во МГУ, 1981.-79 с.
3. Карандешев В.Н. Методика преподавания психологи / В.Н.Карандешев – С-Пб: Питер, 2006.-249с.
4. Ляудис В.Я. Методика преподавания психологи /В.Я.Ляудис -М.:Изд-во МГУ, 1989.-77с.
5. Сохор А.М., Яковлев Н.М. Методика и техника урока в школе. /А.М.Сохор, Н.М.Яковлев -М.: Просвещение, 1985.

Хід проведення заняття:

I. Вступ до заняття: визначається значущістю взаємозв'язку форм організації навчальної роботи, підготовки до організації засвоєння навчальної інформації й організації самостійної роботи студентів.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Питання:

1. Процес навчання психології
 - Розкрити зміст поняття процес навчання й особливості процесу навчання психології. Визначити і охарактеризувати принципи, методи і прийоми навчання, що реалізуються в процесі викладання психології.
2. Форми організації навчальної роботи при навчанні психології.
 - Розкрити відмінність форм організації навчальної роботи; охарактеризувати особливості різних форм організації навчання при викладанні психології та складання планів лекцій, семінарських і практичних занять
3. Підготовка до організації процесу засвоєння знань.
 - Розглянути прийоми і методи навчання, розглянути приклади планів занять різних типів. Визначити й обґрунтувати доцільність використання тих чи інших методів навчання на заняттях з психології.
4. Керування самостійною роботою студентів.
 - Розкрити зміст поняття «самостійна робота», визначити види самостійної роботи; розглянути приклади підготовки викладача до керування самостійною роботою студентів.

Практичні завдання:

1. Попереднє ознайомлення з літературою та визначення основних форм організації навчальної роботи під час викладання психології.
 - Зазначити необхідність підготовки до використання різних форм організації навчальної роботи на заняттях з психології; скласти плани лекційного, семінарського та практичного заняття; охарактеризувати екскурсію як форму організації навчальної роботи та розглянути підготовку викладача до її проведення. Навести приклади реалізації різних методів навчання на заняттях з психології.
2. Збирання і відбір інформації для підготовки до керування самостійною роботою студентів.
 - На основі аналізу навчально-методичної літератури та аналізу роботи викладачів і самостійної роботи студентів скласти перелік заходів і прийомів, що їх має здійснити викладач в процесі підготовки та здійснення керування самостійною роботою студентів.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Узагальнення виконаної роботи, аналіз труднощів, що виникали під час її виконання, рекомендації щодо виконання самостійної роботи.

Практичне заняття 3

Тема: Рациональна організація навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Час проведення 4 год.

Навчальна мета заняття: сформувати вміння раціонально організовувати навчально-пізнавальну діяльність студентів на занятті, визначати і формулювати пізнавальну мету навчально-пізнавальної діяльності на занятті з психології; визначати і формулювати пізнавальні задачі; здійснювати раціональну організацію навчального матеріалу.

Навчальні питання:

1. Структура навчально-пізнавальної діяльності.
2. Психолого-педагогічні основи раціональної організації навчально-пізнавальної діяльності студентів.
3. Пізнавальна мета; перспективна пізнавальна задача.
4. Організація навчального матеріалу.

Практичні завдання:

1. Попереднє ознайомлення з літературою та визначення психолого-педагогічних основ раціональної організації навчально-пізнавальної діяльності студентів.
2. Розробити (придумати) три приклади проблемних пізнавальних задач, що є основою для формування та формулювання пізнавальної мети навчально-пізнавальної діяльності.

Література:

1. Граф В., Ильясов Н.Н., Ляудис В.Я. Основы организации учебной деятельности и самостоятельной работы студентов/ В.Граф, Н.Н.Ильясов, В.Я.Ляудис. - М.: Изд-во
2. Лернер И.Я. Дидактические основы методов обучения. / И.Я.Лернер - М., 1981
3. Оконь В. Введение в общую дидактику. / В.Оконь – М., 1990
4. Сохор А.М., Яковлев Н.М. Методика и техника урока в школе. /А.М.Сохор, Н.М.Яковлев -М.: Просвещение, 1985.

Хід проведення заняття:

- I. Вступ до заняття: пояснити доцільність раціональної організації навчально-пізнавальної діяльності студентів на заняттях з психології.
- II. Порядок проведення основної частини заняття.

Питання:

1. Структура навчально-пізнавальної діяльності
 - Зазначити та обґрунтувати необхідність врахування структури навчально-пізнавальної діяльності студентів на заняттях з психології.
2. Психолого-педагогічні основи раціональної організації навчально-пізнавальної діяльності студентів.
 - Розглянути та обґрунтувати психолого-педагогічні основи раціональної організації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Розкрити значення проблемної ситуації для створення пізнавальної потреби (пізнавального мотиву) та пізнавальної мети.
3. Пізнавальна мета; перспективна пізнавальна задача.
 - Визначити поняття: задача, пізнавальна задача, проблема, проблемна ситуація. Визначити способи створення проблемної ситуації, прийоми формування пізнавальної потреби. Розкрити зв'язок між пізнавальною метою і перспективною пізнавальною задачею.
4. Організація навчального матеріалу.
 - Визначити значення попередньої організації навчального матеріалу, яка дозволяє визначити основні й другорядні поняття, залежності тощо.

Практичні завдання:

1. Попереднє ознайомлення з літературою та визначення психолого-педагогічних основ раціональної організації навчально-пізнавальної діяльності студентів.
 - Визначити структурні компоненти навчально-пізнавальної діяльності та психолого-педагогічні основи її раціональної організації. Розглянути поняття проблемної ситуації, її значення для раціональної організації навчально-пізнавальної діяльності; способи створення навчальної проблемної ситуації

2. Розробити (придумати) три приклади проблемних пізнавальних задач, що є основою для формування та формулювання пізнавальної мети навчально-пізнавальної діяльності. (Теми за вибором студента)

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Узагальнення виконаної роботи, аналіз труднощів, що виникали під час її виконання, рекомендації щодо виконання самостійної роботи.

Практичне заняття 4

Тема 4. Методика підготовки та проведення занять з психології у ВНЗ.

Час проведення 6 год.

Навчальна мета заняття: сформувати вміння організовувати (структурувати) навчальний матеріал та складати план лекційного, план семінарського та план практичного заняття з психології; сформувати вміння здійснювати контроль якості навчання.

Навчальні питання:

1. Методика підготовки та проведення лекції.
2. Методика підготовки та проведення семінарського (практичного) заняття.
3. Методика підготовки та проведення практичного заняття.
4. Контроль у навчальному процесі.

Практичні завдання:

1. Скласти план лекційного заняття (тема заняття за вибором студента).
2. Скласти план семінарського (тема заняття за вибором студента).
3. Скласти план практичного заняття (тема заняття за вибором студента).

Література:

1. Бадмаев Б.Ц. Методика преподавания психологии. Б.Ц.Бадмаев - М.-2000.
2. Гальперин П.Я. Психология мышления и учение о поэтапном формировании умственных действий // Исследования мышления в советской психологии / Отв.ред. Е.В.Шорохова.— М.: Наука, 1966.
3. Граф В., Ильясов Н.Н., Ляудис В.Я. Основы организации учебной деятельности и самостоятельной работы студентов/ В.Граф, Н.Н.Ильясов, В.Я.Ляудис. - М.: Изд-во МГУ, 1981.-79 с.
4. Карандешев В.Н. Методика преподавания психологи / В.Н.Карандешев – С-Пб: Питер, 2006.-249с.
5. Сохор А.М., Яковлев Н.М. Методика и техника урока в школе. /А.М.Сохор, Н.М.Яковлев - М.: Просвещение, 1985.

Хід проведення заняття:

I. Вступ до заняття: підкреслити необхідність врахування психологічних закономірностей раціональної організації навчально-пізнавальної діяльності під час складання планів занять та врахування структури заняття певного типу.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Питання:

1. Структура навчально-пізнавальної діяльності
 - Зазначити та обґрунтувати необхідність врахування структури навчально-пізнавальної діяльності студентів на заняттях з психології.
2. Психолого-педагогічні основи раціональної організації навчально-пізнавальної діяльності студентів.
 - Розглянути та обґрунтувати психолого-педагогічні основи раціональної організації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Розкрити значення проблемної ситуації для створення пізнавальної потреби (пізнавального мотиву) та пізнавальної мети.
3. Пізнавальна мета; перспективна пізнавальна задача.
 - Визначити поняття: задача, пізнавальна задача, проблема, проблемна ситуація. Визначити способи створення проблемної ситуації, прийоми формування пізнавальної

потреби. Розкрити зв'язок між пізнавальною метою і перспективною пізнавальною задачею.

4. Організація навчального матеріалу.

- Визначити значення попередньої організації навчального матеріалу, яка дозволяє визначити основні й другорядні поняття, залежності тощо.

Практичні завдання:

1. Скласти план лекційного заняття (тема заняття за вибором студента).

- Визначити структурні компоненти комбінованого заняття і на його прикладі визначити структуру лекційного заняття. Розробити приклад лекційного заняття з психології.

2. Скласти план семінарського заняття (тема заняття за вибором студента).

- Визначити структурні компоненти комбінованого заняття і на його прикладі визначити структуру семінарського заняття. Розробити приклад семінарського заняття з психології.

3. Скласти план практичного заняття (тема заняття за вибором студента).

- Визначити структурні компоненти комбінованого заняття і на його прикладі визначити структуру практичного заняття. Розробити приклад практичного заняття з психології.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Узагальнення виконаної роботи, аналіз труднощів, що виникали під час її виконання, рекомендації щодо виконання самостійної роботи.

Практичне заняття 5

Тема 5. Використання методів проблемного та активного навчання в процесі викладання психології у ВНЗ.

Час проведення 4 год.

Навчальна мета заняття: сформувати вміння використовувати методи проблемного навчання та методи активного навчання на заняттях з психології у ВНЗ.

Навчальні питання:

1. Проблемне навчання; методи проблемного навчання.
2. Способи створення навчальних проблемних ситуацій.
3. Формування позитивної пізнавальної мотивації.
4. Методи активного навчання, їх використання в процесі викладання психології у ВНЗ.

Практичні завдання:

1. Розробити приклади проблемних ситуацій (тема заняття за вибором студента).
2. Розробити і сформулювати проблемні пізнавальні задачі (тема заняття за вибором студента). Сформулювати пізнавальну мету і мотив (потребу, інтерес).
3. Розробити приклади використанні методів активного навчання на заняттях з психології (тема заняття за вибором студента).

Література:

1. Бадмаев Б.Ц. Методика преподавания психологии. Б.Ц.Бадмаев - М.-2000.
2. Гальперин П.Я. Психология мышления и учение о поэтапном формировании умственных действий // Исследования мышления в советской психологии / Отв.ред. Е.В.Шорохова.— М.: Наука, 1966.
3. Граф В., Ильясов Н.Н., Ляудис В.Я. Основы организации учебной деятельности и самостоятельной работы студентов/ В.Граф, Н.Н.Ильясов, В.Я.Ляудис. - М.: Изд-во МГУ, 1981.-79 с.
4. Карандешев В.Н. Методика преподавания психологи / В.Н.Карандешев – С-Пб: Питер, 2006.-249с.
5. Сохор А.М., Яковлев Н.М. Методика и техника урока в школе. /А.М.Сохор,

Н.М.Яковлев - М.: Просвещение, 1985.

Хід проведення заняття:

I. Вступ до заняття: підкреслити необхідність врахування психологічних закономірностей активного навчання, значення навчальних проблемних ситуацій.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Питання:

1. Проблемне навчання; методи проблемного навчання

- Визначити поняття «проблемне навчання», його особливості, визначити дефініції проблемного навчання; розглянути та охарактеризувати методи проблемного навчання.

2. Способи створення навчальних проблемних ситуацій.

- Розглянути та обґрунтувати способи створення навчальних проблемних ситуацій; навести приклади проблемних ситуацій.

3. Формування позитивної пізнавальної мотивації.

- Визначити поняття: «пізнавальний мотив», визначити способи створення позитивного пізнавального мотиву; розглянути значення проблемних задач (завдань) для створення пізнавальних мотивів.

4. Методи активного навчання, їх використання в процесі викладання психології у ВНЗ.

- Визначити значення принципу активізації навчання; назвати й охарактеризувати методи активного навчання та їх значення при навчанні психології.

Практичні завдання:

1. Розробити приклади проблемних ситуацій (тема заняття за вибором студента).

- Визначити структурні компоненти навчально-пізнавальної діяльності та психолого-педагогічні основи її раціональної організації. Розглянути поняття проблемної ситуації, її значення для раціональної організації навчально-пізнавальної діяльності; способи створення навчальної проблемної ситуації

2. Розробити і сформулювати проблемні пізнавальні задачі (тема заняття за вибором студента). Сформулювати пізнавальну мету і мотив (потребу, інтерес).

- На основі опрацьованої літератури розробити проблемні ситуації, на їх основі сформулювати проблемні пізнавальні задачі (завдання), Пізнавальні цілі і мотиви.

3. Розробити приклади використання методів активного навчання на заняттях з психології (тема заняття за вибором студента).

- Охарактеризувати методи й прийоми активного навчання; розробити приклади використання прийомів і методів активного навчання на заняттях з психології

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Узагальнення виконаної роботи, аналіз труднощів, що виникали під час її виконання, рекомендації щодо виконання самостійної роботи.

4 Інформаційне та методичне забезпечення

4.1. Література:

Основна:

1. Аверин В.А. Психология личности. / В.А.Аверин — СПб, 1999.
2. Ананьев Б.Г. Психология человека. Избранное. / Б.Г.Ананьев.— СПб, 1997.
3. Андреева Г.М. Психология социального познания. / Г.М.Андреева — М.: Аспект Пресс, 1997.
4. Асмолов А.Г. Психология личности. / А.Г.Асмолов— М., 1990.
5. Бадмаев Б.Ц. Методика преподавания психологии. Б.Ц.Бадмаев - М.-2000.

6. Басова Н.В. Педагогика и практическая психология. /Н.В.Басова - Ростов на Дону :Фенікс, 2000.
7. Бодалев А.А. Психология личности. / А.А.Бодалев — М.: Изд-во МГУ, 1988.
8. Братусь Б.С. Аномалии личности / Б.С.Братусь — М., 1988.
9. Волкова Н.П. Педагогіка: посібник. / Н.П.Волкова - К.:АКАДЕМІЯ, 2003. -576с.
10. Выготский Л.С. Собрание сочинений. В 6т. / Л.С.Выготский— М.: Педагогика, 1982-1984.
11. Гальперин П.Я. Введение в психологию. / П.Я.Гальперин — М.: МГУ, 1976.
12. Гальперин П.Я. К учению об интериоризации // Вопросы психологии, 1996.— №6.
13. Гальперин П.Я. Психология мышления и учение о поэтапном формировании умственных действий // Исследования мышления в советской психологии / Отв.ред. Е.В.Шорохова.— М.: Наука, 1966.
14. Гамезо М.В., Домашенко И.А. Атлас по психологии: Учебное пособие для студентов. / М.В.Гамезо, И.А.Домашенко — М.: Просвещение, 1986.
15. Граф В., Ильясов Н.Н., Ляудис В.Я. Основы организации учебной деятельности и самостоятельной работы студентов/ В.Граф, Н.Н.Ильясов, В.Я.Ляудис. - М.: Изд-во МГУ, 1981.-79 с.
16. Карандешев В.Н. Методика преподавания психологи / В.Н.Карандешев – С-Пб: Питер, 2006.-249с.
17. Лернер И.Я. Дидактические основы методов обучения. / И.Я.Лернер - М., 1981.
18. Ляудис В.Я. Методика преподавания психологи /В.Я.Ляудис - М.: Изд-во МГУ, 1989.-77 с.
19. Реан А., Бордовская Н., Розум С. Психология и педогогика. / А.Реан, Н.Бордовская, С.Розум – С-Пб: Питер, 2006.- 432с.
20. Савин Н.В. Методика преподавания педагогики. / Н.В.Савин. – М.: Просвещение, 1987.-207 с.
21. Оконь В. Введение в общую дидактику. / В.Оконь – М.,1990.
22. Подласый И.П. Педагогика.Новый курс: Учебник для студ. пед. вузов: в 2 кн. / П.И.Подласый - М.:ВЛАДОС,1999. – Кн. 1.С.
23. Харламов И.Ф. Педагогика. / И.Ф.Харламов. - М.: Юристь, 1997.

Додаткова:

1. Активные методы в природоохранном образовании. - М.: Изд-во Моск. Ун.-та.-54 с.
2. Активные методы обучения. Метод. Рекомендации для учителей, преподавателей, студентов. - Харьков, ХГУ, 1990.-32 с.
3. Андреева Г.М. Социальная психология. / Г.М.Андреева. - М., 2001.- 377с.
4. Бандурка А.М., Бочарова С.П., Землянская Е.В. Юридическая психология / А.М.Бандурка, С.П.Бочарова, Е.В.Землянская - Х., 2002.-639с.
5. Балаев А.А. Активные методы обучения. / А.А.Балаев. - М.: Профиздат, 1986.
6. Бодалев А.А. Личность и общение / А.А.Бодалев. - М.: Пед-ка, 1983.-271 с.
7. Васильев В.П. Юридическая психология. / В.П.Васильев – С-Пб; ПИТЕР,1997.- 656с.
8. Годфруа Ж. Что такое психология? В 2т. / Ж.Годфруа — М., 1992.
9. Гримак Л.П. Резервы человеческой психики. / Л.П.Гримак.— М.: Политиздат, 1989.
10. Емельянов Ю.Н. Активное социально-психологическое обучение. / Ю.Н.Емельянов -Л.: Изд-во ЛГУ, 1985.
11. Еникеев М.И. Юридическая психология / М.И.Еникеев - М., 2001.-501с.
12. Изард К.Э. Психология эмоций./ К.Э.Изард — СПб: Питер, 1999.
13. Ильин Е.П. Мотивация и мотивы. / Е.П.Ильин — СПб: Питер, 2000.
14. Ильин Е.П. Психология воли. / Е.П.Ильин — СПб: Питер, 2000.
15. Ильин Е.П. Искусство обучения. / Е.П.Ильин – М.,1982.

16. Леонтьев А.А. Психология общения. / А.А.Леонтьев.— М.: Смысл, 1997.
17. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность / А.Н.Леонтьев — М.: Изд-во МГУ, 1977.
18. Ломов Б.Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии. / Б.Ф.Ломов — М.: Наука, 1984.
19. Ломов Б.Ф. О путях развития психологии // Вопросы психологии, 1978.— №5.
20. Ломов Б.Ф. О системном развитии в психологии // Вопросы психологии, 1975.— №2.
21. Петровский А.В., Ярошевский М.Г. Психология: Учебник. / А.В.Петровский, М.Г.Ярошевский — М.: Академия, 1998.
22. Сохор А.М., Яковлев Н.М. Методика и техника урока в школе. /А.М.Сохор, Н.М.Яковлев -М.: Просвещение, 1985.
23. Скалова Я. Методология и методы педагогических исследований. / Я.Скалова - М.,1989.
24. Семиченко В.А. Шляхи підвищення ефективності вивчення психології. / В.А.Семиченко - К., 1997.
25. Синельников Р.Д., Синельников Я.Р. Атлас анатомии человека. / Р.Д.Синельников, Я.Р.Синельников — М.: Медицина, 1990. — Т. 3.
26. Свиридов О.І. Анатомія людини /за ред. І.І.Бобрика/. — Київ: Вища школа, 2000. — 399 с.
27. Теории личности. Хрестоматия / Под ред. Д.Я.Райгородского.— Самара: Бахрах, 1999.
28. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. Л.Хьелл, Д.Зиглер — СПб.: Питер, 1997.

4.2. Електронні освітні ресурси

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. <http://www.nbuv.gov.ua/>
Метапошукова система NDLTD (The Networked Digital Library of Theses and Dissertations), www.ndltd.org/resources. Забезпечує пошук повнотекстових дисертацій чи інформацію щодо дисертацій обмеженого доступу серед 4 млн. документів. Мова - англійська

Пошукова система OATD (Open Access Theses and Dissertations), www.ndltd.org/resources. Надано у відкритому доступі дисертації та дипломні роботи співробітників та студентів більш ніж 1 тисячі дослідницьких інститутів, університетів, коледжів. Мова: англійська.

Пошукова система DART- Europe, libereurope.eu/dart-europe-e-theses-portal. Надано у відкритому доступі дисертації з бібліотек Європи. Представлено більш ніж 500 тис. робіт вчених з 600 університетів 28 країн Європи. Мова:англійська та інші європейські.

Пошукові бази університетів Гетеборга, Умео та Стокгольма (Швеція) , www.dissertations.se, www.diva-portal.org. Надано більш ніж 50 тис. дисертацій шведських дослідників. Відкритий доступ більш ніж до половини робіт. Мова – англійська та інші європейські.

PQDT Open — база даних компанії ProQuest's UMI Dissertation Publishing, pqdtopen.proquest.com. Надано у відкритому доступі більш ніж 25 тис. дисертацій. Мова - англійська..

theses.fr - Проект інформаційного забезпечення вищої освіти за підтримкою міністерства освіти Франції, www.theses.fr. Надано відкритий доступ більш ніж до 30 тис. робіт. Мови-англійська, французька.